

POLITIET

NORDLAND POLITIDISTRIKT

Kriminalitetsbildet og resultater - 2022

FORORD

Kjernen i politiets jobb er å skape trygghet for innbyggerne og virksomhetene i politidistriktet. Det skal være trygt der vi bor og ferdes, og vi skal ha tillit til at politiet kommer når vi trenger det. Trygghet og tillit henger tett sammen, og vi jobber hver eneste dag for å gi innbyggerne tillit til at vi gjør alt vi kan for at de skal være trygge.

Ett område som det er vanskelig å vise fram resultater på, er de områdene hvor det ikke skjedde noe straffbart. Der forebyggende innsats fra politiet og andre samarbeidsaktørers side bidro til å snu en uheldig utvikling, slik at den ikke skjedde noe kriminelt. Å forebygge er politiets hovedstrategi og er en integrert del av alt politiarbeidet, men det er vanskelig å vise fram resultatet i en statistikk.

Det gjøres veldig mye godt arbeid i Nordland politidistrikt. Vi forebygger, etterforsker og irrettfører svært mange saker. Oppklaringsprosenten vår er på 54,2% noe som er bra sammenlignet med landsgjennomsnittet på 44,3%. Vi er likevel ikke fornøyd med at det har vært en nedgang på 4% i Nordland sammenlignet med oppklaringsprosenten i 2021. Selv om vi kan forklare noe av nedgangen med reduksjon i de mindre alvorlige narkotikasakene, som vi normalt har hatt svært god oppklaring på, så er det nødvendig at politidistriktet har fokus på bedre oppklaring i 2023.

Hvordan politiet prioriterer narkotikalovbrudd har endret seg de siste årene. Vårt fokus er i enda større grad rettet mot å avsløre de som selger de ulovlige rusmidlene, og i mindre grad mot de som bruker. Det er likevel slik at narkotikalovbrudd blant de unge fortsatt har svært høy prioritet hos politiet.

En ting som bekymrer meg er at statistikken for 2022 viser en nedgang i antall anmeldte seksuallovbrudd og familievoldssaker. Seksuallovbrudd har blitt redusert med 15% og familievold har blitt redusert med 14%. Politiet hadde fryktet at ved åpningen av samfunnet etter pandemien så ville disse sakstypene øke betraktelig, men det har de ikke gjort. Vi har ingen god forklaring på hvorfor vi ser denne nedgangen, men vi frykter at det kan være blitt enda større mørketall på dette område.

En annen ting som bekymrer meg er at vi ser at restansene våre er begynt å øke. Restansene er de sakene politidistriktet til enhver tid har under arbeid, og som ikke er avgjort. Etter noen år med pandemi hvor vi har klart å jobbe ned "de gamle sakene" ser vi nå at pilen er begynt å snu. For Nordland sin del så er det særlig i de eldste sakene som er eldre enn 12 måneder hvor det øker mest med 29% i 2022. Dette er dessverre også de mest krevende restansene å kvittere ut, og det vil bli viktig for politidistriktet å holde fokus på at disse ikke skal vokse seg for store. En effektiv etterforskning og irrettføring er svært viktig for den som er fornærmet, for den som er mistenkt og for alle øvrige som er involvert!

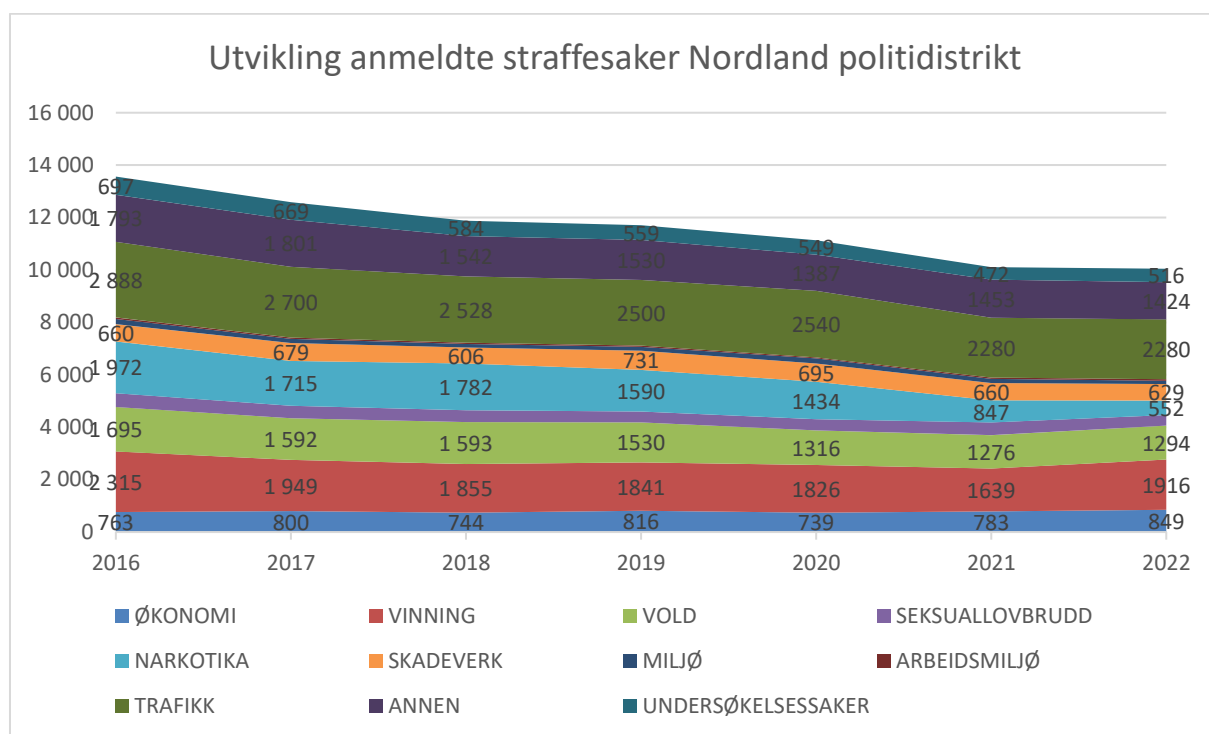
Denne rapporten oppsummerer hvilke resultater – målt i straffesakstallene, Nordland politidistrikt oppnådde i 2022. Her kan du gå inn å se på statistikken på politidistriksnivå og noen utvalgte kriminalitetsområder. Du kan også lese politiets kommentar til resultatene og hvordan vi ser på utviklingen innenfor disse områdene.

*Arne Hammer,
fungerende politimester i Nordland politidistrikt*

Anmeldte straffesaker i Nordland politidistrikt

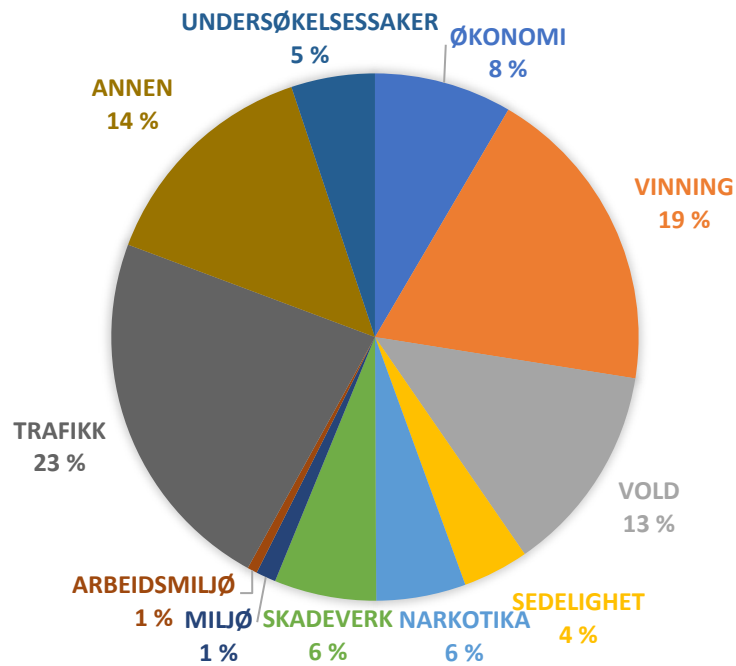
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Endring 2021- 2022	Endring 2016- 2022
ØKONOMI	763	800	744	816	739	783	849	8 %	11 %
VINNING	2 315	1 949	1 855	1841	1826	1639	1916	17 %	-17 %
VOLD	1 695	1 592	1 593	1530	1316	1276	1294	1 %	-24 %
SEKSUALLOVBRUDD	525	477	458	413	424	481	407	-15 %	-22 %
NARKOTIKA	1 972	1 715	1 782	1590	1434	847	552	-35 %	-72 %
SKADEVERK	660	679	606	731	695	660	629	-5 %	-5 %
MILJØ	201	159	134	148	193	155	123	-21 %	-39 %
ARBEIDSMILJØ	55	48	56	51	36	57	61	7 %	11 %
TRAFIKK	2 888	2 700	2 528	2500	2540	2280	2280	0 %	-21 %
ANNEN	1 793	1 801	1 542	1530	1387	1453	1424	-2 %	-21 %
UNDERSØKELSESSAKER	697	669	584	559	549	472	516	9 %	-26 %
Sum	13 564	12 589	11 882	11709	11139	10103	10051	-1 %	-26 %

Kilde: JUS066

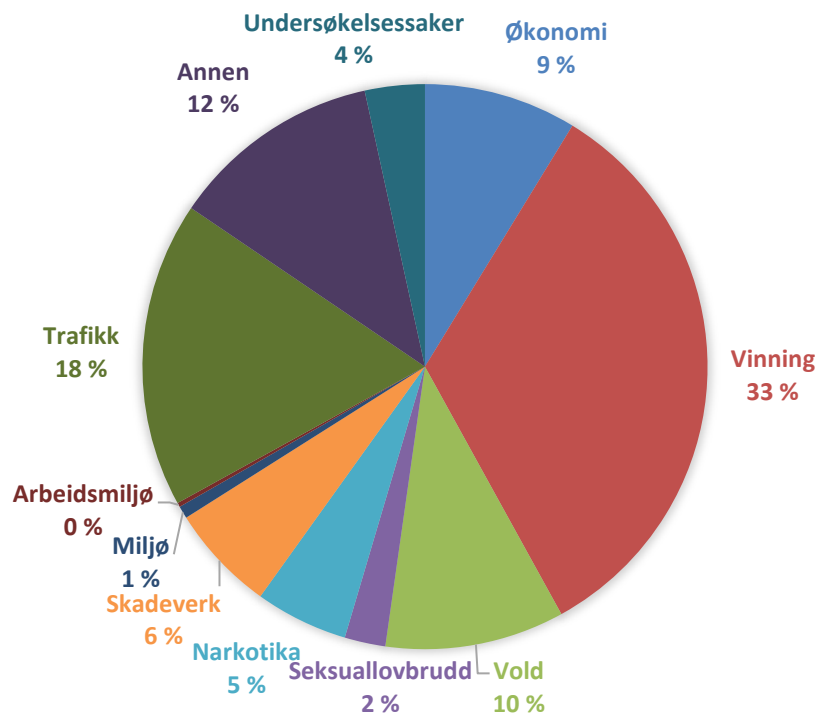
Kilde: JUS066

NORDLAND POLITIDISTRIKT 2022 - KRIMINALITETSTYPER

Kilde: JUS066

LANDSOVERSIKT 2022 - KRIMINALITETSTYPER

Kilde: JUS068

Oppklaringsprosent

Oppklaringsprosent	2018	2019	2020	2021	2022	Endring 2021-2022
Landsbasis	52,3 %	50,9 %	49,4 %	48,8 %	44,3 %	-4,5 %
Nordland	63,3 %	62,0 %	61,9 %	58,2 %	54,2 %	-4,0 %
Seksuallovbrudd	64,0 %	62,2 %	65,3 %	57,2 %	65,1 %	7,9 %
Voldtekt ¹	39,8 %	31,5 %	36,2 %	29,0 %	37,0 %	8,0 %
Seksuell omgang og voldtekt av barn u/14 år ²	69,6 %	74,1 %	71,4 %	82,3 %	76,9 %	-5,4 %
Prioriterte voldssaker	64,3 %	50,9 %	67,7 %	50,0 %	51,8 %	1,8 %
U18	80,3 %	82,2 %	85,3 %	82,8 %	80,8 %	-2,0 %

Kilde: JUS319, JUS316, JUS605, JUS612

Saksbehandlingstid

Saksbehandlingstid (gjennomsnitt)	2018	2019	2020	2021	2022	Endring 2021-2022
Landsbasis	77	75	71	70	62	-11 %
Nordland	84	92	84	83	75	-10 %
Seksuallovbrudd	206	227	194	135	181	34 %
Voldtekt ³	244	233	174	141	159	13 %
Seksuell omgang og voldtekt av barn u/14 år ⁴	207	273	229	184	198	8 %
Prioriterte voldssaker (maks 90 dager)	149	175	125	164	138	-16 %
U18 (maks 42 dager)	63	52	40	41	52	27 %

Kilde: JUS319, JUS316, JUS605, JUS612

Restanser

Restanser	2018	2019	2020	2021	2022	Endring 2021-2022
Ikke påtaleavgjorte saker	2897	2983	2457	2145	2156	1 %
Eldre enn 3 måneder	1426	1 646	1 230	1 111	1 169	5 %
Eldre enn 12 måneder	238	254	262	180	233	29 %

Tilrettelagte avhør

Tilrettelagte avhør	2018	2019	2020	2021	2022	Endring 2021-2022
Gjennomførte avhør	396	396	423	319	249	-22 %

¹ Kilde: JUS319 – ikke fryste tall – status pr 23.januar 2023 Monitor

² Kilde: JUS319 – ikke fryste tall – status pr 23.januar 2023 Monitor

³ Kilde: Ikke fryste tall – status pr 23.januar 2023 Monitor 7,2

⁴ Kilde: Ikke fryste tall – status pr 23.januar 2023 Monitor 7,2

Utvalgte kriminalitetstyper

Narkotika

	2018	2019	2020	2021	2022	Endring 2021- 2022
NARKOTIKA	1 782	1590	1434	847	552	-35 %
Narkotikalovbrudd etter legemiddeloven	1 243	1 037	866	439	178	-59 %
Narkotikalovbrudd etter straffeloven	475	480	516	372	304	-18 %
Grov narkotikaovertrødelse	34	47	18	16	20	25 %
Dopinglovbrudd etter legemiddeloven	12	14	15	4	4	0 %
Dopinglovbrudd etter straffeloven	18	14	21	32	40	25 %

Kilde: JUS063/ JUS066

Seksuallovbrudd

	2018	2019	2020	2021	2022	Endring 2021- 2022
Seksuallovbrudd	458	413	424	481	407	-15 %
Voldtekt	112	113	89	109	81	-26 %
Seksuell omgang og voldtekt av barn u14 år	63	57	53	50	44	-12 %
Seksuell omgang med barn 14-16 år	34	33	38	37	33	-11 %

Kilde: JUS063/ JUS066

Trafikk

	2018	2019	2020	2021	2022	Endring 2021- 2022
TRAFIKK	2 528	2 500	2 540	2 280	2 280	0 %
Promillekjøring	565	591	585	514	562	9 %
Trafikkuhell med personskade	161	163	141	135	129	-4 %
Kjøring uten gyldig førerkort	527	490	477	430	388	-10 %
Hastighet	398	395	439	360	350	-3 %

Kilde: JUS063/ JUS066

Vinning

	2018	2019	2020	2021	2022	Endring 2021-2022
VINNING	1 855	1 841	1 826	1 639	1 916	17 %
Grove tyveri fra bolig	43	19	20	15	17	13 %
Ran	5	10	3	4	9	125 %
Tyveri av sykkel	245	292	359	314	361	15 %
Grovt tyveri fra bil, kjøretøy, fartøy	12	5	5	2	2	0 %
Brukstyveri av bil	66	80	56	51	58	14 %

Kilde: JUS063/ JUS066

Vold

	2018	2019	2020	2021	2022	Endring 2021- 2022
VOLD	1 593	1 530	1 316	1 276	1 294	1 %
Familievold	304	413	420	432	373	-14 %
Mishandling i nære relasjoner	157	156	118	126	136	8 %
Drap ⁵	0	0	0	0	0	-
Voldssaker med særskilt saksbehandlingsfrist	112	114	92	78	57	-27 %
Trusler	477	438	346	304	354	16 %

Kilde: JUS063/ JUS066

Ungdomskriminalitet

UNGDOMSKRIMINALITET	2018	2019	2020	2021	2022	Endring 2021- 2022
Annen	76	63	99	66	44	-33 %
Arbeidsmiljø				1		-100 %
Miljø	1	1	2	2	3	50 %
Narkotika	126	112	93	42	22	-48 %
Seksuallovbrudd	90	81	96	79	61	-23 %
Skadeverk	42	56	74	24	15	-38 %
Trafikk	87	86	88	62	83	34 %
Undersøkelsessaker	9	6	12	2	5	150 %
Vinning	96	88	77	49	52	6 %
Vold	100	98	126	118	71	-40 %
Økonomi	10	14	11	6	4	-33 %
Totalsum	637	605	678	451	360	-20 %

Kilde: Palstrasak⁶

⁵ Kilde: Nasjonal drapsoversikt fra Kripos

⁶ Søk i palStrasak 24.1.2023. Saker med mistenkt, siktet eller domfelt under 18 år, gjerningsdistrikt Nordland perioden 2018-2022

Straffesaksbildet

I Nordland politidistrikt ser vi at nedgangen i antall straffesaker fortsetter. I 2022 er det anmeldt 10.051 saker mot at det i 2021 ble anmeldt 10.103 saker. Dette er en nedgang på 1%, men utviklingen over flere år viser en nedgang fra 2016 fram til 2022 er på hele 26%. Særlig har nedgangen vært stor innenfor deler av narkotikafeltet. Dette har sammenheng med nye føringer fra Riksadvokaten i 2021 knyttet til de mindre alvorlige narkotikasakene. De endrede retningslinjene har medført at politiet over en periode i lavere grad har prioritert mindre alvorlige narkotikasaker.

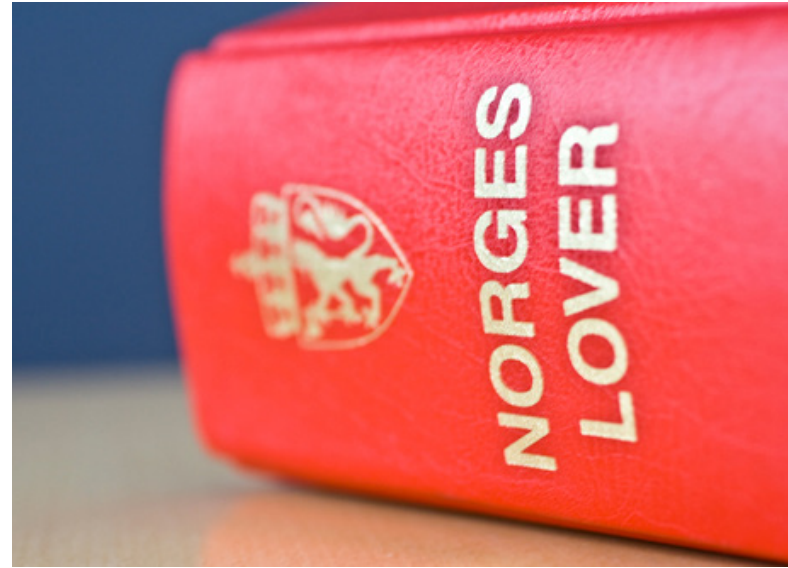
Størst økning ser vi innenfor kategorien vinning. Sammenlignet med 2021 er denne økt med 17%, og er nå mer på linje med årene forut.

Ser vi på sammensetningen av straffesaker i Nordland opp mot de nasjonale straffesakstallene skiller vi oss ut på flere områder. For området seksuallovbrudd har Nordland forholdsmessig dobbelt så mange saker som landsgjennomsnittet. Det er lite som tyder på at det er større forekomst av seksualforbrytere i distriktet enn i landet for øvrig. Vi antar derfor at oppdagelsesrisikoen er høyere i vårt politidistrikt enn i landet for øvrig.

Distriktet har også en høyere andel trafikkovertrедelser enn landsgjennomsnittet. En del av grunnen til dette antas å ligge i at distriktet er geografisk stort, og har et trafikkbilde som preges av lange avstander.

Oppklaring av straffesaker

Oppklaringsprosenten i Nordland politidistrikt er i 2022 på 54,2%. Dette er en nedgang på 4% sammenlignet med 2021. På landsbasis er oppklaringsprosenten på 44,3%. Nedgangen i oppklaringsprosenten er på omtrent samme nivå i Nordland som landsgjennomsnittet med 4,5% nedgang. Selv om Nordland har høyere oppklaringsprosent enn landsgjennomsnittet er vi ikke fornøyd med at det de siste årene har vært en nedgang. Noe av forklaringen på nedgangen ligger i nedgang i antall mindre alvorlige narkotikasaker som man normalt hadde svært høy oppklaringsprosent på.

En bedre oppklaringsprosent er noe politidistriktet skal strekke seg etter å forbedre i 2023.

"En bedre oppklaringsprosent er noe politidistriktet skal strekke seg etter å forbedre i 2023"

Det er likevel gledelig å se at politidistriktet i 2022 har klart å forbedre oppklaringsprosenten på saker knyttet til seksuallovbrudd som er et prioritert saksfelt for politiet.

I 2022 har politiet forbedret oppklaringsprosenten på "Seksuallovbrudd" med 7,9%. Oppklaringsprosenten er fortsatt for lav på dette området, men utviklingen er positiv. Når det gjelder det prioriterte området "Seksuell omgang av barn under 14 år" så er det en nedgang i oppklaringsprosenten, men her er antall saker lavt (44 saker i 2022) noe som gjør at enkeltsaker gir større utslag på oppklaringsprosenten.

Restanser

Når det gjelder restanser – altså hvor mange saker som er under etterforskning eller til behandling hos påtale er det en liten økning på 1% sammenlignet med 2021.

"De siste to årene har vært preget av stor utskiftning av mannskaper både blant etterforskere og jurister"

Går vi nærmere inn på tallene så ser vi at den største økningen av saker er blant de eldste sakene, de ikke påtaleavgjorte sakene som er eldre enn 12 måneder. I 2022 har denne gruppen saker økt med 29% i Nordland. De siste to årene har vært preget av stor utskiftning av mannskaper både blant etterforskere og jurister. Dette har nok medvirket til at politidistriktet nå har en liten oppgang i restanser. Det er forventet mer ro i bemanning i 2023 som vil bidra til en mer stabil produksjon og således en nedgang i restansene.

Saksbehandlingstid

Hvor lang tid politiet bruker på å etterforske, og iretteføre en straffesak er viktig både for den fornærmede og for den mistenkte. Det er derfor et fokusområde hos politiet å holde denne fasen på et lavest mulig nivå – likevel er det viktig at etterforskningsskritt blir gjennomført slik at straffesaken blir så godt opplyst som nødvendig.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid på landsbasis var i 2022 på 62 dager, noe som er en nedgang på 11%. I Nordland er saksbehandlingstiden noe høyere med 75 dager, en nedgang på 10% sammenlignet med 2021. Politidistriktet har over år hatt lengre saksbehandlingstid enn landsgjennomsnittet, men har i 2022 hatt den korteste saksbehandlingstiden de siste fem årene.

Vinning

Tyveri er den dominerende kategorien innenfor området vinning. Selv om det er en økning i antall vinningsforbrytelser på 17% fra 2021 til 2022, så er andelen vinningskriminalitet lav i Nordland sammenlignet med landet for øvrig. Ser man utviklingen over flere år viser tallene for 2022 at antall saker er mer lik årene før pandemien. "Svindel på nett-saker" er ikke inkludert i kategorien Vinning.

Vold

Voldssaker med særskilt saksbehandlingsfrist er normalt voldssaker som skjer i forbindelse med "bråk på byen". Dette er de mer alvorlige volds-sakene hvor fornærmede ender opp med en kroppsskade. Innenfor denne sakstypen hadde politiet forventet en økning i saksmengde etter at samfunnet åpnet opp igjen etter pandemien, men det er ingenting i tallene som underbygger dette. I 2022 endte vi opp med 57 voldsaker.

"Dette er de mer alvorlige voldsakene hvor fornærmede ender opp med en kroppsskade."

Sammenlignet med før pandemien i 2019 hvor det ble registrert 114 slike saker, er dette en halvering av antall saker. Det er vanskelig å forklare hvorfor vi ser denne utviklingen, men det er politiets opplevelse at folk litt mer raus med hverandre ute på byen nå, enn før pandemien.

Seksuelle overgrep og familievold

Etter flere år med pandemi og nedstengt samfunn fryktet politiet at det skulle komme en økning i antall saker knyttet til seksuelle overgrep og familievold. Dette er kriminalitet som ofte meldes inn til politiet av nettverket rundt den som er utsatt for vold og overgrep – spesielt når det er barn som er utsatt. Likevel ser vi at tallene for 2022 ikke viser noen økning, verken knyttet til seksuelle overgrep eller familievold. Tvert imot ser vi at seksuallovbrudd er redusert med 15% og familievold med 14%.

"Det eneste stedet vi ser økning i saksmengden her er knyttet til de såkalte NCMEC sakene"

Det er også noe overraskende at voldtektssaker er redusert med 26% fra 109 anmeldte voldtekter i 2021, til 81 anmeldte voldtekter i 2022.

Det eneste stedet vi ser økning i saksmengden her er knyttet til saker som meldes inn fra National center for missing and exploited children, de såkalte NCMEC sakene. Dette er saker hvor politiet får informasjon fra USA om personer i Nordland politidistrikt som laster ned og deler overgrepsmateriale. Denne sakstypen er økt fra 58 saker i 2021, til 91 saker i 2022. Årsaken til denne økningen er et enda tetter samarbeid med internasjonale myndigheter som deler informasjon når noen laster ned eller deler overgrepsmateriale.

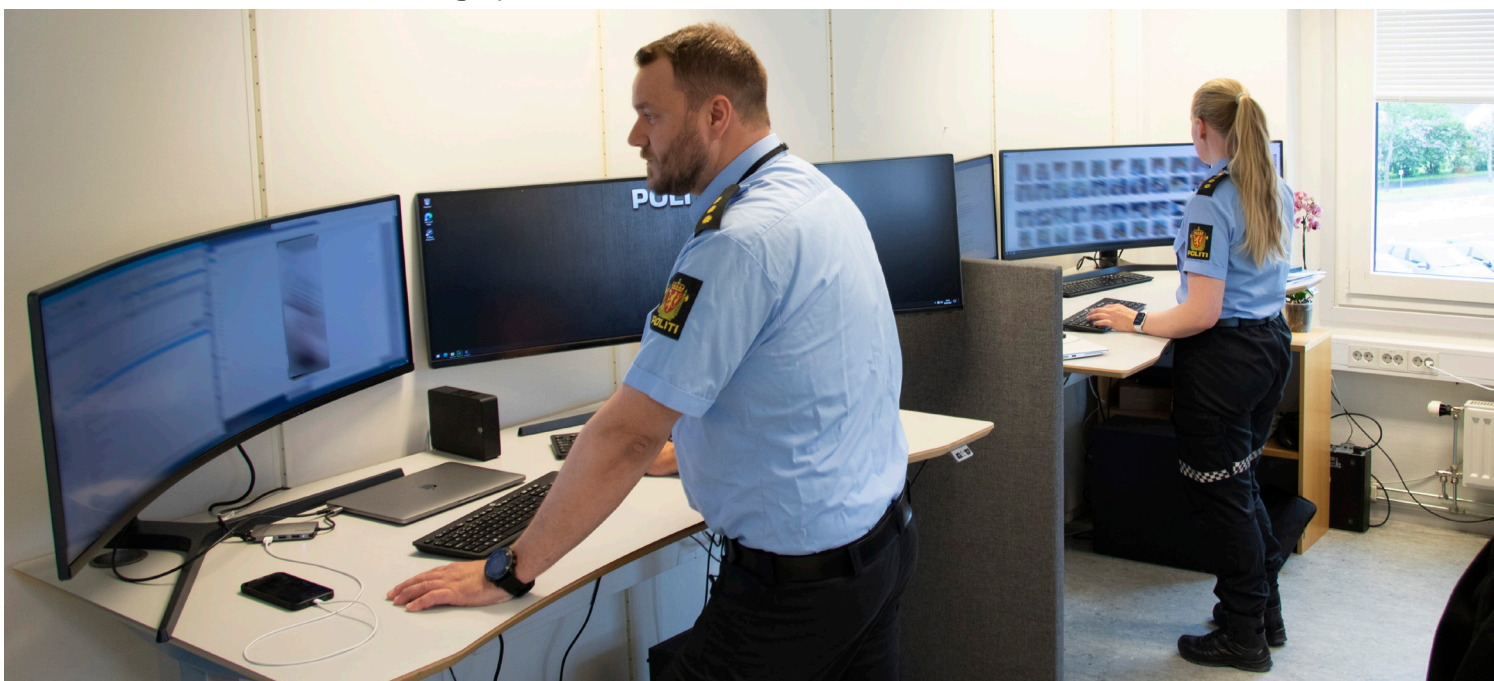
Overgrep mot barn på internett

Politiet intensiverte i 2022 arbeidet mot "Seksuelle overgrep mot barn på internett", ved å opprette et eget team, kalt SOBI-teamet. Teamet består av fire etterforskere som skal være politidistriktets spydspiss i arbeidet med overgrep mot barn på internett.

Hovedoppgaven for teamet er å etterforske de mest alvorlige sakene som er direkteoverførte bestillingsovergrep mot barn. Dette er saker hvor norske borgere fra sin egen stue bestiller overgrep mot barn som de deretter ser direkteoverført på sin dataskjerm. Overgrepene som bestilles skjer normalt i andre land enn Norge og vises gjennom digitale kanaler, men alvorligheten i sakene er likestilt med at overgrepet har skjedd i Norge.

"SOBI-teamet utgjør Nordland politidistrikt mest kunnskapsrike etterforskere på dette området."

Denne typer etterforskning utfordrer politiets tradisjonelle kompetanse og de som jobber på SOBI-teamet har derfor tilegnet seg spesiell kompetanse. SOBI-teamet utgjør en betydelig ressurs innenfor dette området, og deres kunnskap deles med resten av politidistriktet når det lokalt kommer inn saker som omhandler fremstilling/visning av seksuelle overgrep mot barn eller som seksualiserer barn.

Tilrettelagte avhør

Tilrettelagte avhør gjøres som en del av politiets etterforskning og for å unngå at barn under 16 år må vitne i retten. Utgangspunktet for et tilrettelagt avhør er at det er kommet inn en anmeldelse til politiet. Som en del av etterforskningen kan da politiet ha behov for å snakke med den som kan ha vært utsatt for, eller vitne til den aktuelle hendelsen. Når politiet skal snakke med barn under 16 år skjer dette på Statens Barnehus som et tilrettelagt avhør utført av politifolk med spesialkompetanse og erfaring med slike samtaler. I Nordland er det en nedgang på 22% i antall tilrettelagte avhør i 2022, sammenlignet med 2021. Nedgang i tilrettelagte antall avhør ser man også nasjonalt, og det er vanskelig å forklare denne nedgangen fullt ut. En del av forklaringen setter vi i sammenheng med den totale nedgangen i antall seksuellvobruddsaker og familievoldssaker.

"I Nordland er det gjennomført 22% færre tilrettelagte avhør i 2022 sammenlignet med 2021."

Det er innenfor disse to sakstypene det tas flest tilrettelagte avhør av barn. I 2022 ser vi at andel tilrettelagte avhør av barn har blitt særlig redusert innenfor kategorien seksuelle overgrep.

Hva som er årsaken til at det anmeldes færre saker på disse feltene er vanskelig å gi en forklaring på, men man ikke kan utelukke at det er mørketall på dette området. Dette er saker som politiet sjelden avdekker alene, men hvor man er avhengig av at nettverket rundt barna gir beskjed om bekymring.

Forebygging av unge som begår kriminalitet

Det er en nedgang i ungdomskriminaliteten i Nordland. De siste årene har antall anmeldte straffesaker hvor ungdom er involvert blitt nesten halvert, fra 678 saker i 2020 til 360 saker i 2022. Slike bølger i saksmengden anser politiet for å være normalt, men nedgangen har nok vært større de siste årene etter politiets endrede prioriteringer knyttet til arbeidet med mindre alvorlige narkotikasaker som kom gjennom Riksadvokatsens endrede retningslinjer i 2021. I 2020 var det registrert 93 saker knyttet til ungdoms bruk av ulovlig rusmidler, mens det i 2022 er registrert 22 saker. Det er ingenting som indikerer for politiet at denne nedgangen skyldes at det er færre ungdom som benytter ulovlige rusmidler.

I 2022 ser vi at det også har vært en reduksjon i antall saker knyttet til seksuallovbrudd med 23%, fra 79 saker i 2021 til 61 saker i 2022. I denne kategorien finner vi sakene hvor ungdom har tatt eller delt seksualiserte bilder. Politiet har de siste årene jobbet målrettet overfor ungdom for å heve kompetansen blant de unge knyttet til ulovlig bildedeling, blant annet ved bruk av kampanjer som blant annet Delbart. Vi håper naturligvis at dette kan ha vært en medvirkende årsak til nedgangen vi nå ser innenfor denne kategorien, men all den tid utviklingen er ny må den sees på over tid før man kan peke ut en forklaring.

Pass og ID-kort

Pandemien satte en stopper for det meste av utenlandsreiser for Nordlendinger, og dette satte sitt preg på passproduksjon i 2022.

I perioden når folk ikke skulle ut å reise ble svært få pass fornyet. Dette medførte at vi i 2022 fikk et hektisk år hvor vi skulle hente igjen en enorm etterspørsel etter pass. Dette kombinert med utfordringer hos produsenten medførte at mange som ønsket pass til sommerferien ikke fikk passet sitt i tide.

I Nordland behandlet politidistriktet 57 000 søknader om pass og ID-kort i 2022. Dette er en dobling i forhold til hvor mange slike søknader politidistriktet normalt har i løpet av et år.

Prognosene for 2023 er at vi fremdeles har et etterslep på passproduksjon. Vi oppfordrer derfor folk om å sjekke passet sitt og bestille time for å skaffe seg nytt pass i god tid før sommersessongen.

Registrering av asylsøkere fra Ukraina

16. mars 2022 etter to dagers intensiv opplæring var Nordland politidistrikt klar til å bistå Politiets Utlendingsenhet med å registrere Ukrainske asylsøkere som søkte om kollektiv beskyttelse i Norge etter at Russland invaderte Ukraina. Tidligere ble alle asylsøkere registrert av Politiets Utlendingsenhet, men den ekstraordinære situasjonen som oppstod så ble det akutt behov for å øke politiets kapasitet til å registrere asylsøkere, og politidistriktene fikk oppdrag med å bistå i dette arbeidet. I utgangspunktet stilte politidistrikter med 16 stillinger fra seksjon for operativ utlendng og grense. Disse arbeidet tilnærmet fulltid med registrering fram til sommeren. I alt bisto folk fra fem ulike politistasjonene; Brønnøysund, Mo i Rana, Bodø, Narvik og Sortland.

Fra sommeren fikk politidistriktet midler til å ansette åtte midlertidige politistillinger som fikk som hovedoppgave å registrere asylsøkere fra Ukraina. Registrering av asylsøkere ble for Nordland politidistrikts del avsluttet 31.12.22.

Kriminalitetsbilde og resultater - 2022

Utgitt av Nordland politidistrikt

